

Končno nekaj brezplačnega za obvezno domače branje na e-napravah

> Mateja Ločniškar - Fidler

V prvi letošnji številki naše revije smo predstavili slovenske založbe, ki poskušajo slediti času na področju e-založništva: Ruslica, Založba FDV, digitalna knjižnica Pedagoškega inštituta in Študentska založba. Omeniti velja še Bird Publisher, e-knjige so dostopne na http://www.bird-publisher.com/eBook_Shelves/eBooks/eBooks_Slovenian?page=3, in Mladinsko knjigo, ki prodaja e-romane na <http://store.apple.com>, ki je namenjena predvsem uporabnikom iPodov, iPadov in iPhonov.

V tej številki pa natančneje predstavljamo založbo **Genija iz Ljubljane**, ki ima vrsto brezplačno dostopnih e-knjig. Naslovi so znani, saj so v obliki klasičnih oz. tiskanih knjig že desetletja na policah naših osnovnošolskih, srednješolskih in splošnih knjižnic kot del železnega repertoarja za obvezno domače branje, nekatera dela pa so tudi na seznamih bralnih značk.

Spletna stran Genije je <http://www.e-knjiga.si/>. Osnovna stran je oblikovno preprosta, vsebinsko pregledna in vabljiva. E-knjige so razvrščene v tri sklope: celotna ponudba (trenutno 90 del), sodobni in drugi avtorji (34 del) ter slovenski klasiki (56 del). In ravno med slednjimi je vrsta del avtorjev, ki jih morajo učenci in dijaki prebrati, npr. Cankarjeva dela Hlapec Jernej in njegova pravica, Moje življenje, Na klancu ali Levstikov Martin Krpan, Butalci. F. Milčinskega, Cvetje v jeseni in Med gorami I. Tavčarja. Če povežemo to e-prosto dostopno ponudbo s prispevki oziroma raziskavami o bralnih navadah fantov in njihovem zanimanju za tehnične pripomočke za branje, velja razmisliti o spodbujanju »drugačnega« branja. Na osnovni strani Genije so dela razvrščena tudi po namembnosti: za odrasle, za mladino in za otroke. Omogočeno je še pregledovanje nekaterih revij. Med njimi je prav gotovo za nas knjižničarje najpomembnejša brezplačna revija Bukla (<http://www.bukla.si/>), ki redno predstavlja knjižne novosti za odrasle, mladostnike in otroke. V zadnji številki te revije opozarjamo na pomembna prispevka o e-knjigah in e-založništvu avtorjev Sama Ruglja, ki razmišlja o prihodnosti knjige, in Saše Dolenca, ki opozarja na selitev papirja na zaslone in tudi argumentirano zagovarja branje z napravami, kot sta na primer e-bralnika Amazonov Kindle in Applov iPad (http://www.e-knjiga.si/knjige/bukla_81).

Slika 1: Spletna stran e-knjiga.si

Ko kliknemo na izbrano delo, se prikaže naslovnica dela in vsi osnovni podatki (avtor, naslov dela, založba, ISBN) ter kratka vsebina. Sledi nazoren prikaz, na kaj lahko prenesemo delo: na ePub, MOBI ali PDF. Klik na izbrani gumb nam omogoči prenos. Sledi vse tisto, kar že poznamo, prilagoditev velikosti besedila našim očem itd.

Za branje e-knjig na PC-jih založba priporoča naslednje programe: za format PDF: Acrobat Reader ali Sumatra PDF; za format mobi: Mobipocket Reader ali Kindle For PC; za format ePub: Mobipocket Reader ali EPUBReader (dodatek za Firefox). Vsi programi so brezplačni. Kindle zahteva brezplačno registracijo.

Slika 2: E-knjiga Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni (Vir: e-knjiga.si.)

Vsa dela so že v bazi COBISS.SI. Ko izbrano delo oz. bibliografski zapis prenesemo v našo bazo, moramo določena podpolja brisati in jih dodati:

- zbrisati moramo polje 001\$g, ki pomeni »zapis CIP«;
- biti moramo pozorni, da so zapisani vsi možni formati v polju 010\$b, drugače jih dodamo;
- dobro je, da napišemo ustrezno besedo v polju 610\$a ali kratico v polju 675\$b, da lahko na čim bolj preprost način poiščemo e-dela, ta podatek je dobrodošel tudi za izdelavo statistik in določenih seznamov (npr. elektronska knjiga);

- in vsekakor moramo napisati elektronski dostop do dela v polju 856\$u, s pojasnilom, npr. »dostop do dela« v 856\$3. Ustrezen indikator je 41.

200	0	aCvetje v jeseni bElektronski vir flvan Tavčar
210		aLjubljana cGenija d2012
230		aEl. knjiga
675		a821.163.6-311.2(0.034.2) s821.163.6 bEK c821.163.6 - Slovenska književnost vUDMRF 2006
700	1	31155683 aTavčar blvan f1851-1923 4070 - avtor
702	0 1	383534947 aGecan bDubravko 4005 - igravec
856	4 1	uhttp://www.e-knjiga.si/vec_o_knjigi_list.php?recordID=16 3dostop do dela
856	7 2	uhttp://www.mklj.si/eknjige zDostopno članom MKL yNa bralnikih MKL

Slika 3: Del zapisa iz lokalne baze Mestne knjižnice Ljubljana. ID=2607731

Za IZUM še vedno ostaja vprašanje, kdaj bodo vendarle v t. i. izbiri zapisov v OPAC-u omogočene izbire e-knjige, e-članki, e-revije. Prav tako še niso ugotovili mehanizma, ki bi omogočal beleženje uporabe povezave do primarnega vira (URL v polju 856\$u) prek COBISS/OPAC-a. Junija letos so predlog Mestne knjižnice Ljubljana zavedli v evidenco zahtev za dopolnitev programske opreme COBISS.

Pripravek končujemo z upanjem, da založba Genija ni ubrala enake poti kot Ruslica, ki je za svojo promocijo najprej ponudila brezplačen dostop do del klasikov, ki so jim materialne avtorske pravice že zdavnaj zamrle, danes pa kar dobro računa za vsako delo.

Prepričani smo, da vas bomo v prihodnji številki obvestili še o kaki slovenski založbi, ki bo v koraku s časom in željami naših bralcev.

> **Mag. Mateja Ločniškar - Fidler**, univ. dipl. bibliotekarka, je zaposlena kot referentka za nabavo in bibliografsko obdelavo knjižničnega gradiva v Mestni knjižnici Ljubljana.
Naslov: Kersnikova 2, 1000 Ljubljana
Naslov e-pošte: mateja.locniskar@mklj.si